

Висвітлені проблеми обліку в лісогосподарських підприємствах, зокрема щодо лісопродукції та продукції побічного користування лісом, зумовлює потребу у подальших наукових дослідженнях і прикладних розробках.

Список використаних джерел:

1. Лісовий кодекс України: Кодекс від 21.01.1994 р. № 3852-XII – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3852-12>.
2. Інструкція з обліку продукції лісозаготівель, лісопиляння і деревообробки на підприємствах Державного комітету лісового господарства України № 205 від 19 грудня 2003 р.

Онешко С.В.

*кандидат економічних наук, доцент,
Одеський національний морський університет*

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АНАЛІЗУ ВИТРАТ СТИВІДОРНОЇ КОМПАНІЇ

Ефективно управляти витратами означає передусім своєчасно реагувати на ринкові зміни, виявляти факт відхилення від встановленого рівня, їх причини, дати їм об'єктивну оцінку, віддавати перевагу попереджальним діям перед коригувальними. Особливо актуальними стають питання, які включають аналіз витрат, їх методичного та інформаційно-аналітичного забезпечення.

З точки зору управлінського аспекту аналізу витрат необхідно зазначити, що аналіз має бути комплексним та включати всі види робіт та послуг, які виконуються стивідорними компаніями при обслуговуванні вантажо- і судновласників. Крім того, напрямки аналізу повинні включати визначення динаміки витрат, порівняння фактичних

витрат з плановими або з попереднім, базовим періодом, визначення структури.

Основні напрями аналізу витрат, які доцільно проводити стивідорним компаніям при вирішенні управлінських завдань, представлено в табл. 1.

Таблиця 1

Основні напрями аналізу витрат стивідорної компанії

Напрямок аналізу	Сфера застосування
Аналіз витрат за економічними елементами	Встановлення потреби стивідорної компанії в матеріальних, трудових, енерго- та інших видах ресурсів
Аналіз витрат на одну гривню продукції (робіт, послуг)	Визначення ефективності стивідорної компанії від надання послуг
Аналіз собівартості переробки 1 т вантажу, надання 1 виду послуги	Встановлення акордних ставок на переробку вантажів, цін і тарифів на послуги, знижок
Аналіз витрат за статтями калькуляції	Визначення номенклатури вантажів, що ефективно переробляються, послуг, що надаються
Аналіз витрат в залежності від вантажообігу	Знаходження оптимального обсягу вантажообігу
Аналіз витрат за центрами відповідальності	Оцінка ефективності підрозділів-центрів витрат

Джерело: розробка автора

Використання окремих аспектів наведених напрямів для аналізу витрат стивідорної компанії дозволить вибрати найбільш сприятливий підхід з урахуванням цілей та напрямків аналізу. Важливого значення при цьому відводиться інформаційному забезпеченню для проведення аналізу.

Формування інформаційного забезпечення для аналізу витрат повинно враховувати часові ознаки в розрізі стратегічної та оперативної інформації.

На стратегічному рівні інформаційне забезпечення дозволяє надати керівництву і іншим зацікавленим користувачам значущу інформацію про загальну стратегію та про можливі пріоритетні напрями розвитку.

Така інформація включає: бази стратегічних даних, допущення та прогнози.

На оперативному рівні інформаційне забезпечення дозволяє здійснювати функції аналізу в короткостроковому періоді. Інформаційна база для оперативного аналізу витрат включає первинні документи, рахунки бухгалтерського обліку, облікові регістри, фінансову і статистичну звітність та інші джерела стосовно нормативів та відхилень.

Основною інформаційною базою для проведення аналізу витрат стивідорної компанії є:

1. Ф.-2 «Звіт про фінансові результати».
2. Ф.-3 «Звіт про рух грошових коштів».
3. Ф.-5 «Примітки до річної фінансової звітності»
4. Дані бухгалтерського обліку.
5. Пояснювальна записка до фінансового плану.

Форми фінансової звітності складаються згідно Національному положенню (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [1], яке визначає мету, склад і принципи підготовки фінансової звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів.

З позиції аналізу витрат в Ф.-2 «Звіт про фінансові результати» приводиться інформація про собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), адміністративні витрати, витрати на збут, інші операційні витрати, фінансові витрати, втрати від участі в капіталі, інші витрати, елементи операційних витрат.

Необхідно відмітити, що з 2013 року «Звіт про фінансові результати» включає також «Звіт про сукупний дохід», що пов'язано з приведенням правил складання української фінансової звітності у відповідність з Міжнародними стандартами фінансової звітності.

На основі Ф.-3 «Звіт про рух грошових коштів» можливо визначити:

- витрачання по операційній діяльності на оплату: товарів (робіт, послуг), праці, відрахувань на соціальні заходи, зобов'язань з податків і зборів, інші витрачання;

- витрачання по інвестиційній діяльності на придбання: фінансових інвестицій, необоротних активів, виплати за деривативами, інші платежі;

- витрачання по фінансовій діяльності на викуп власних акцій, погашення позик, сплату дивідендів, витрачання на сплату відсотків, витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди, інші платежі.

З позиції аналітичної корисності для аналізу витрат Ф-5 «Примітки до річної фінансової звітності» розкриває інформацію про інші операційні доходи і витрати, доходи і втрати від участі в капіталі за інвестиціями, інші фінансові доходи і витрати, інші доходи і витрати. Визначення тенденцій по динаміці та структурі окремих статей витрат можливо виявити негативні тенденції та резерви щодо зменшення витрат.

Дані бухгалтерського обліку менш доступні для широкого кола користувачів інформації для аналізу витрат, при цьому мають значимість з позиції аналізу витрат в розрізі формування собівартості, аналітичної цінності деталізації та розшифровки витрат.

Достатньо інформативною є «Пояснювальна записка до фінансового плану», яку з 2014 року складають всі державні стивідорні компанії і яка містить деталізовану інформацію стосовно витрат, а саме формування фінансових результатів; виробнича собівартість; адміністративні витрати; витрати на збут; інші операційні витрати; інші витрати; елементи операційних витрат.

Для проведення порівняльного аналізу витрат стивідорних компаній важливого значення мають інтернет-ресурси. З урахуванням інформатизації суспільства доступними для отримання інформації є дані Державного комітету статистики України, офіційні сайти портів, фінансові та аналітичні звіти стивідорних компаній. Складність аналізу такої інформації проявляється у відсутності уніфікованості звітів, відмінності у складанні фінансової звітності стивідорних компаній України, європейських та світових портів. Визнання релевантності даних по витратах суттєво відрізняється, в деяких випадках достатньо складно порівняти показники по витратах стивідорних компаній.

Вирішення питань, направлених на виявлення резервів та способів скорочення витрат стивідорної компанії, в цілому дозволить більш швидко реагувати на прискоренні темпи змін конкурентних умов на ринку стивідорної діяльності.

Список використаних джерел:

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013 р. № 73. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.